Euroopan parlamentti
2019-2024

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

2023/2066(INI)

28.9.2023

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

eriarvoisuuden vähentämisestä ja sosiaalisen osallisuuden edistämisestä kriisiaikoina lasten ja heidän perheidensä osalta
(2023/2066(INI))

Valmistelija: Ewa Kopacz

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. panee merkille, että kriisit eivät ole sukupuolineutraaleja ja että useat peräkkäiset kriisit, kuten covid-19-pandemian vaikutukset, Ukrainaan kohdistuva hyökkäyssota, ilmastonmuutokseen liittyvät katastrofit ja elinkustannusten ja energian hintojen nykyinen nousu, ovat pahentaneet sosiaalista eriarvoisuutta ja sukupuolten epätasa-arvoa EU:ssa ja että nämä ovat vaikuttaneet kielteisesti lapsiin ja heidän perheisiinsä elinolojen, tulojen sekä työllisyyden, terveydenhuollon, koulutuksen ja ammattitaidon, asumisen, perushyödykkeiden ja -palvelujen sekä hoivapalvelujen ja muiden sosiaalipalvelujen saatavuuden kannalta, toisin sanoen heidän yleisen hyvinvointinsa kannalta;

2. katsoo, että niin kutsutut julkisen talouden säästötoimet (mukaan lukien lapsille ja perheille tarkoitettujen sosiaalietuuksien huomattava supistaminen, työttömyyden lisääntyminen, epävarmojen työsuhteiden voimakas yleistyminen ja verotaakan kasvu) ja julkiseen talouteen vuosien 2008–2013 finanssikriisin takia tehdyt leikkaukset pahensivat eriarvoisuutta ja osaltaan heikensivät lasten elinoloja;

3. korostaa, että nykyinen elinkustannuskriisi on uhannut akuutisti naisten toimeentuloa, terveyttä ja hyvinvointia, sillä se on asettanut heidät ja heidän perheensä vaaraan jäädä ilman asuntoa, rajoittanut heidän ostovoimaansa ja kykyään huolehtia ruoan saannista sekä lisännyt energiaköyhyyttä, sosiaalista syrjäytymistä ja eriarvoisuutta; korostaa, että intersektionaalista syrjintää kohtaavat naiset ja lapset kohtaavat lisäesteitä perussosiaalipalvelujen saannissa; korostaa, että on kiinnitettävä erityistä huomiota ennakkoluulojen ja sitkeiden stereotypioiden vaikutusten torjumiseen näiden palvelujen saannissa ja puututtava vanhempien köyhyyden vaikutuksiin, jotka johtavat lasten köyhyyteen; korostaa, että panostamalla naisia tukeviin toimenpiteisiin parannetaan myös heidän lastensa elinoloja; panee tässä yhteydessä merkille, että kriiseistä johtuva köyhyysriski on suurempi yksinhuoltajilla, joiden kohdalla köyhyyden siirtyminen tuleville sukupolville on myös todennäköisempää, ja että 85 prosenttia yksinhuoltajista on naisia; pyytää jäsenvaltioita tukemaan toimia, joilla valvotaan energian, liikenteen ja muiden perushyödykkeiden hintoja, jotta voidaan vähentää elinkustannusten nousun vaikutuksia erityisesti naisiin, lapsiin ja heidän perheisiinsä;

4. palauttaa mieliin, että covid-19-pandemia on aiheuttanut haasteita erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville lapsille, koska se on häirinnyt heidän päivittäisiä rutiinejaan ja sosiaalisia yhteyksiään, ja että se on pahentanut entisestään olemassa olevaa sukupuolten epätasa-arvoa erityisesti lisäämällä palkatonta hoivatyötä ja työ- ja yksityiselämän epätasapainoa ja aiheuttanut kaksinkertaisen taakan monille naisille, joilla on usein ollut pidempiä työvuoroja ja enemmän hoivatyötä kotona[1]; huomauttaa, että kriisiaikoina sosioekonominen tilanne vaikuttaa suhteettomasti naisiin ja erityisesti

[1] Euroopan parlamentin päätöslauselma 5. heinäkuuta 2022 aiheesta ”Kohti hoivatyötä koskevia EU:n yhteisiä toimia” (EUVL C 47, 7.2.2023, s. 30).

työmarkkinoilla oleviin naisiin, kuten tapahtui covid-19-kriisin aikana, jolloin 42 prosenttia 15–24-vuotiaista naisista, 34 prosenttia 25–39-vuotiaista naisista ja 27–29 prosenttia 40–54-vuotiaista sekä 55-vuotiaista ja sitä vanhemmista naisista ei pystynyt harjoittamaan palkattua ammatillista toimintaa haluamallaan tavalla[2]; toteaa, että suhteettoman suuri osa taakasta kohdistui etätyötä tekeviin naisiin, joiden elämää vaikeutti tarve yhdistää työ, lastenhoito ja kotityöt; katsoo, että covid-19-kriisin seuraukset ovat vaikuttaneet jäsenvaltioiden ja erityisesti naisten työttömyysasteeseen; katsoo näin ollen, että tämän tilanteen käsittelyssä ja ratkaisujen etsimisessä on olennaisen tärkeää käsitellä naisten köyhyyden laajuutta; korostaa, että covid-19-pandemian kaltaiset kriisit ovat pahentaneet olemassa olevaa eriarvoisuutta, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvät palvelut, tai johtaneet kriittiseen tilanteeseen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien saatavuudessa;

5. korostaa, että ilmastonmuutos vaikuttaa suhteettomasti naisiin ja että heidän kykynsä reagoida ilmasto-, luonnon- ja ympäristökatastrofeihin on rajoitetumpi, mikä johtuu eriarvoisuudesta resurssien saatavuudessa, koulutuksessa ja työllistymismahdollisuuksissa sekä olemassa olevista sosiaalisista ja kulttuurisista normeista ja naisten kohtaamasta risteävästä syrjinnästä[3]; toteaa, että ilmastokriisi ja sen vaikutukset pahentavat tätä eriarvoisuutta jo tällä hetkellä ja myös tulevaisuudessa;

6. toteaa, että pyrkimykset aidosti tasa-arvoisen yhteiskunnan saavuttamiseksi, tasa-arvopoliittiset toimenpiteet mukaan lukien, jäävät kriisiaikoina usein liian vähälle huomiolle; kehottaa jäsenvaltioita asettamaan etusijalle toimintapolitiikat ja investoinnit, joilla torjutaan tällaisten kriisien kielteisiä vaikutuksia lapsiin, naisiin ja heidän perheisiinsä, mukaan lukien ne, joilla varmistetaan laadukkaiden hoito-, koulutus-, terveys- ja asumispalvelujen saatavuus ja suojellaan sukupuolittuneen väkivallan uhreja; korostaa, että sukupuolinäkökulma on tärkeää ottaa järjestelmällisesti huomioon näiden ongelmien ja niiden erilaisten vaikutusten analysoinnissa sekä kokonaisvaltaisten ja oikeudenmukaisten ratkaisujen löytämisessä; panee merkille covid-19-pandemian sosioekonomiset vaikutukset ja sitä seuranneen kaikenlaisen naisiin kohdistuvan väkivallan lisääntymisen, kuten todettiin useiden jäsenvaltioiden covid-19-sulkutoimien aikana ja niiden jälkeen julkaisemissa monissa raporteissa, joiden mukaan perheväkivalta ja sukupuolittunut väkivalta, mukaan lukien fyysinen, henkinen ja verkkoväkivalta, ovat lisääntyneet huolestuttavasti; toteaa, että myös lapset kärsivät ja ovat vaarassa; huomauttaa, että tietyt haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät, kuten turvapaikanhakijana olevat naiset ja hlbtiqia+-yhteisö, ovat vaarassa joutua väkivallan uhreiksi; korostaa tarvetta lisätä kaikkia sekä julkisia että yksityisiä resursseja, jotta voidaan puuttua tilanteisiin, jotka aiheuttavat riskin lapsille, nuorille, ikääntyneille ja vammaisille henkilöille, ja tukea köyhyysvaarassa olevia ryhmiä; kehottaa vahvistamaan Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+), jotta köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta asetetaan etusijalle; korostaa tarvetta lisätä rahoitusta sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi toteutettaviin toimiin kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman Daphne-lohkossa;

[2] Euroopan parlamentin yleisen mielipiteen seurantayksikkö, ”Flash-eurobarometri (2022): Women in times of Covid-19”, maaliskuu 2022.
[3] Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. helmikuuta 2022 EU:n painopisteistä naisten asemaa käsittelevän YK:n toimikunnan 66. istuntoa varten (EUVL C 342, 6.9.2022, s. 276).

7. toteaa, että tämän eriarvoisuuden vähentämiseksi ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi on ratkaisevan tärkeää poistaa kaikki syrjinnän muodot, varmistaa pitkän aikavälin toimintapolitiikat ja palvelut, joilla edistetään ihmisarvoisten työpaikkojen ja oikeudenmukaisten palkkojen saatavuutta, poistetaan palkka- ja eläke-erot, suojellaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen moninaisilta syiltä, helpotetaan vanhempien yhdenvertaisia mahdollisuuksia palata työelämään ja edistetään työ- ja yksityiselämän yhteensovittamistoimia, mukaan luettuna kohtuuhintaisen ja laadukkaan päivähoito- ja pitkäaikaishoidon yhdenvertainen saatavuus kaikille sekä hoiva-, kodinhoito- ja lastenhoitovastuun tasapuolinen jakautuminen vanhempien kesken perheessä; muistuttaa, että varhaiskasvatus laadukkaan ja ammattimaisen päivähoidon yhtenä osatekijänä ei ainoastaan mahdollista vanhempien työskentelyä vaan edistää lapsen sosiaalista ja henkistä kehitystä; kehottaa jäsenvaltioita pyrkimään WHO:n määritelmän mukaisen yleisen sairausvakuutusturvan saavuttamiseen ja tarjoamaan synnytystä edeltävää ja sen jälkeistä hoitoa kaikille naisille;

8. muistuttaa, että on tärkeää jakaa kodin hoivavelvollisuudet tasapuolisesti, koska naiset, joilla on hoivavastuuta, voivat siten olla paremmin edustettuina työmarkkinoilla ja parantaa elinolojaan ja sosiaalista osallisuuttaan; toteaa, että hoivavastuun jakautumiseen liittyvät sukupuolistereotypiat ja -normit paitsi estävät miehiä osallistumasta täysimääräisesti vanhemmuuteen ja hoivaan laajemmassa merkityksessä ovat myös haitallisia naisille ja heidän hyvinvoinnilleen ja haittaavat heidän urakehitystään[4]; toteaa, että niillä, joilla on hoivavastuuta, olisi myös oltava oikeus pyytää joustavia työaikajärjestelyjä, kuten lyhennettyä tai liukuvaa työaikaa ja etätyötä; korostaa, että toimenpiteet asianmukaisen työ- ja yksityiselämän välisen tasapainon saavuttamiseksi ovat tärkeitä, jotta varmistetaan hoivavastuun tasapuolinen jakautuminen naisten ja miesten välillä ja puututaan tulo- ja työllisyyseroihin; toteaa, että työ- ja yksityiselämän välisen tasapainon saavuttaminen riippuu korkealaatuisten julkisten hoito- ja hoivapalvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta;

9. palauttaa mieliin, että vuonna 2021 27 jäsenvaltion EU:ssa 27,9 prosenttia työvoiman ulkopuolella olevista 25–49-vuotiaista naisista ilmoitti, että lasten tai hoivaa tarvitsevien aikuisten hoitaminen oli suurin syy olla hakematta työtä[5]. huomauttaa, että naisten työllisyysasteen nousu auttaa myös osaltaan vastaamaan EU:n väestön ikääntymisestä johtuviin haasteisiin ja parantamaan jäsenvaltioiden taloudellista vakautta; muistuttaa, että sukupuolten välinen epätasapaino hoivavastuussa ja työllisyydessä voi johtaa sukupuolten väliseen eroon eläkkeissä ja suuriin eroihin vanhuusiän köyhyysasteessa; toteaa, että esteet työmarkkinoille pääsyssä ja tuloerot vaikuttavat enemmän lapsiperheisiin; panee merkille, että lapsettomien miesten ja naisten työllisyysasteen ero on 1 prosentti, kun taas alle kuusivuotiaan lapsen vanhempien kohdalla työllisyysasteen ero on 21 prosenttia, ja jos lapsia on kolme, ero työllisyysasteessa on jo 37 prosenttia[6]; ottaa huomioon, että yksinhuoltajaperheet, erityisesti yksinhuoltajaäitien perheet, ovat suuremmassa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa (42,1 prosenttia verrattuna 29,6 prosenttiin perheissä, joissa on kaksi vanhempaa ja vähintään kolme

[4] Euroopan komissio, ”Women’s situation in the labour market”, haettu 2. lokakuuta 2023.
[5] Eurostat, tietokantataulukko LFSA_IGAR, ”Inactive population not seeking employment by sex, age and main reason – Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons – from 15 to 64 years old”, päivitetty viimeksi 14. syyskuuta 2023.
[6] Eurofound, ”Living and working in Europe 2021”, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 9. toukokuuta 2022, s. 73.

lasta), sillä köyhyys on naisistunut, naiset ovat yliedustettuina epävarmoissa työsuhteissa ja osa-aikatyössä, naiset käyttävät suhteettoman osan ajastaan matalapalkkaiseen työhön, naisten uralla on keskeytyksiä lasten tai muiden perheenjäsenten hoidon takia ja miesten ja naisten välillä on palkkakuilu[7]; korostaa, kuten Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin kuuluvassa työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevassa lainsäädännössä todetaan, että on tärkeää ehdottaa lisätoimia vanhempien ja hoivaajien suojelemiseksi syrjinnältä ja irtisanomiselta; peräänkuuluttaa perhevapaiden ja joustavien työjärjestelyjen tasapuolista jakautumista sukupuolten kesken;

10. kehottaa jäsenvaltioita laatimaan kattavan joukon sääntöjä, joilla kielletään sitkeässä oleva käytäntö kysyä naisilta työhaastatteluissa siitä mahdollisuudesta, että he tulisivat raskaaksi, tai siitä, ovatko he raskaana työnhakuhetkellä; korostaa, että kyse on työpaikkahäirinnästä, eikä hyväksy sen työssäkäyville äideille luomaa painetta;

11. korostaa naisten merkittävää panosta työllisyyden, kulttuurin, koulutuksen, tieteen ja tutkimuksen aloilla; toteaa, että taide- ja kulttuurialalla sekä maatalouden ja maaseutualueiden mikro- ja pienyrityksissä työskentelevien naisten elinolot ovat heikentyneet merkittävästi, koska taloudelliseen ja kulttuuriseen toimintaan ei tehdä investointeja eikä näitä toimintoja tueta;

12. katsoo, että naisten kohdalla köyhyysriski on suurempi kuin miehillä ja että naisten köyhyyden torjuminen on tärkeää jo sinänsä mutta erittäin tärkeää myös lapsiköyhyyden vähentämisen kannalta; muistuttaa, että kuukautisköyhyys eli rajalliset mahdollisuudet hankkia hygieniatuotteita vaikuttaa Euroopassa noin joka kymmenenteen naiseen; korostaa, että häpeä, hoitamaton kuukautiskipu ja syrjivät perinteet johtavat koulunkäynnin keskeyttämisiin ja vähentävät tyttöjen koulunkäyntiä ja naisten työssäkäyntiä; korostaa, että kuukautishygienian ja äitien sairastavuuden, kuolleisuuden ja lapsettomuuden, sukupuoliteitse tarttuvien infektioiden ja hiv:n sekä kohdunkaulan syövän välisten yhteyksien ymmärtäminen on avainasemassa terveyserojen poistamisessa ja se voi tukea varhaista havaitsemista ja pelastaa ihmishenkiä; panee merkille, että vuonna 2021 24,4 prosenttia (alle 18-vuotiaista) lapsista EU:ssa (19,8 miljoonaa) oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa; toteaa, että joissakin maissa luku on yli 30 prosenttia; katsoo, että köyhyydessä elävillä lapsilla on enemmän vaikeuksia menestyä koulussa, pysyä terveinä ja saavuttaa koko potentiaalinsa myöhemmin elämässään; toteaa, että sosiaalinen panostus yksilöiden valmiuksiin varhaislapsuudessa on erityisen hyödyllistä epäsuotuisista oloista tuleville lapsille; katsoo, että kaikkien EU:n jäsenvaltioiden allekirjoittaman YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan kaikille lapsille on annettava oikeus koulutukseen, terveydenhuoltopalveluihin, asumiseen ja suojeluun, vapaa-aikaan ja tasapainoiseen ruokavalioon sekä oikeus osallistua heitä koskeviin päätöksiin ja saada hoivaa perheympäristössä;

13. suhtautuu myönteisesti EU:n hoito- ja hoivastrategiaan ja varhaiskasvatusta koskevien Barcelonan tavoitteiden tarkistamiseen, sillä ne ovat keskeisiä naisten työmarkkinoille osallistumisen edistäjiä; korostaa tällaisen laadukkaan varhaiskasvatuksen ja hoidon merkitystä lasten ja heidän perheidensä eriarvoisuuden ja vähäosaisuuden torjumisessa[8];

[7] Eurostat, ”1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion”, 28. lokakuuta 2021.
[8] toteaa, että vuonna 2021 27 jäsenvaltion EU:ssa 27,9 prosenttia työvoiman ulkopuolella olevista 25–49-

kehottaa laatimaan joukon toimintapolitiikkoja, ohjelmia ja suosituksia sekä tekemään investointeja EU:n tasolla, jotta hoito tunnustetaan oikeudeksi ja yhteiskuntamme selkärangaksi; korostaa, että kaikissa näissä toimissa olisi omaksuttava yhdennetty, kokonaisvaltainen ja elinikäinen lähestymistapa hoitotyöhön, lisättävä hoitoalan työn houkuttelevuutta sekä naisten että miesten keskuudessa ja puututtava syrjintään ja sukupuolten väliseen epätasa-arvoon alalla; korostaa kuitenkin, että pitkäaikaishoidon ja lastenhoidon nykyinen laatu ja tarjonnan määrä ei ole riittävä erityisesti varhaislapsuuden aikana;

14. muistuttaa Barcelonan vuodelle 2030 asetettujen tavoitteiden tärkeydestä, sillä niissä asetetaan tavoitteeksi, että vuoteen 2030 mennessä vähintään 50 prosentin alle kolmevuotiaista lapsista ja vähintään 96 prosentin kolmen ikävuoden ja peruskoulun aloitusiän välillä olevista lapsista olisi osallistuttava varhaiskasvatukseen; korostaa naisten tärkeää roolia keskeisillä julkisen sektorin aloilla, kuten sosiaali-, hoito-, koulutus- ja terveydenhuollon aloilla, jotka pitävät talouden ja yhteiskunnan koossa mutta joihin kohdistuu usein ensimmäisinä leikkauksia kriisitilanteessa; katsoo, että varhaiskasvatuksella on ratkaiseva vaikutus lasten kognitiiviseen kehitykseen, koska he kehittävät olennaisen tärkeitä valmiuksia ensimmäisinä viitenä elinvuotenaan, ja että laadukkaan opetuksen saatavuus luo perustan myöhemmälle menestykselle elämässä koulutuksen, hyvinvoinnin, työllistettävyyden ja sosiaalisen integroitumisen osalta ja vaikuttaa merkittävästi itsetuntoon; katsoo, että päivähoidolla ja esiopetuksella on tärkeä rooli tasoitettaessa köyhyysriskissä olevien lasten sosioekonomisesta asemasta johtuvia eroja ja niillä edistetään vanhempien ja erityisesti äitien integroitumista työmarkkinoille; katsoo, että osallistavassa koulutuksessa otetaan huomioon kaikki oppilaat vahvistamalla oppimista sekä kulttuurisia ja yhteisöllisiä arvoja; toteaa, että koulutuserot eri koulutustaustoista tulevien lasten välillä ovat kasvaneet; suosittaa, että jäsenvaltiot takaavat kaikille lapsille yleisen mahdollisuuden osallistua kaiken ikäisinä osallistavaan ja laadukkaaseen koulutukseen, olipa kyse sitten virallisesta tai epävirallisesta, julkisesta tai yksityisestä koulutuksesta, jotta voidaan edistää heidän emotionaalista, sosiaalista, kognitiivista ja fyysistä kehitystään, turvata heidän hyvinvointinsa ja varmistaa, että kaikki lapset voivat hyötyä osallistavasta laadukkaasta koulutuksesta ja maksimoida siten koulutusjärjestelmien vaikutus yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseen ja syrjäytymiskierteen katkaisemiseen;

15. suosittaa, että jäsenvaltiot antavat tarvittavaa tukea, jotta kaikille lapsille voidaan varmistaa oikeus kulttuuriin, liikuntaan ja vapaa-aikaan sekä ulkona olemiseen ja terveelliseen ympäristöön, painottaen erityisesti sen varmistamista, että tarjotaan yhtäläinen saatavuus ja laatu köyhyydessä eläville lapsille, syrjäisten alueiden lapsille, vammaisille lapsille, kansallisiin, etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin sekä kieli- ja siirtolaisvähemmistöihin kuuluville lapsille, EU:n sisällä muuttaville lapsille kansallisuudesta riippumatta ja kotimaahansa jääneille lapsille; muistuttaa oikeudesta vapaa-aikaan ja oikeudesta leikkimiseen ja virkistystoimintaan YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti;

16. korostaa, että sukupuolten välisten palkka- ja eläke-erojen käsittely vaikuttaa myönteisesti köyhyyden vähentämiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen ja on olennaisen

---

vuotiaista naisista ilmoitti, että lasten tai hoitoa tarvitsevien aikuisten hoitaminen oli tärkein syy olla hakematta työtä (Eurostatin vuoden 2021 työvoimatutkimus);

tärkeää sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi; korostaa, että laajasti saatavilla olevat laadukkaat päivähoito-, sosiaali- ja kotitalouspalvelut ovat ratkaisevan tärkeitä, koska niiden puuttuminen tai heikko saatavuus johtaa siihen, että naiset vähentävät työmarkkinoille osallistumistaan tai luopuvat siitä palkattomien hoivavelvollisuuksien täyttämiseksi; kehottaa panemaan palkkauksen läpinäkyvyyttä koskevan direktiivin[9] kunnianhimoisesti täytäntöön ja toteuttamaan erityistoimenpiteitä, joilla torjutaan epävarmoja työpaikkoja, työssäkäyvien köyhyyttä, työmarkkinoiden horisontaalista ja vertikaalista eriytymistä sekä pääasiassa naisten tekemän työn aliarvostusta, ja katsoo, että sitä pitäisi arvioida uudelleen ja siitä pitäisi maksaa oikeudenmukainen palkka;

17. panee merkille perheiden merkittävän roolin kriisitilanteissa; huomauttaa, että on tärkeää tarjota riittäviä päivähoito-, sosiaali- ja kotitalouspalveluja yksinhuoltajille, erityisesti naisille, sillä covid-19-kriisi vaikutti suhteettomasti yksinhuoltajaäiteihin ja omaisten hoivatarpeet asettavat heidät haavoittuvaan asemaan, jossa heillä on vähemmän mahdollisuuksia harjoittaa ammatillista toimintaa[10]; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan lapsitakuun täytäntöön ja vahvistamaan sitä kunnianhimoisesti, jotta varmistetaan, että kaikilla EU:n lapsilla, myös syrjäseuduilla asuvilla, on mahdollisuus terveelliseen ravitsemukseen, asianmukaiseen asumiseen, terveydenhuoltoon, koulutukseen, hoivaan ja vapaa-ajan toimintaan; muistuttaa, että johdonmukaisuuden ja yhtenäisyyden varmistamiseksi on tärkeää valtavirtaistaa lasten oikeudet kaikkiin lapsiin suoraan tai välillisesti vaikuttaviin lainsäädännöllisiin ja muihin EU:n sisäisiin ja ulkoisiin politiikkoihin, toimiin ja ohjelmiin; korostaa, että on tärkeää panna täytäntöön lapsitakuuta koskeva suositus[11];

18. korostaa, että joka viides lapsi Euroopassa joutuu jonkinlaisen seksuaalisen väkivallan uhriksi, että valtaosa hyväksikäytöstä tapahtuu oletettuun luottamukseen perustuvissa ympäristöissä ja että noin neljännes ihmiskaupan uhreista on lapsia ja heistä suurin osa on tyttöjä ja he joutuvat suurelta osin seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi[12]; toteaa, että nuoret naispuoliset turvapaikanhakijat kohtaavat sukupuolittunutta väkivaltaa; tuomitsee kaikenlaisen lapsiin kohdistuvan väkivallan, hyväksikäytön, riiston ja heitteillejätön; kehottaa jäsenvaltioita kehittämään ja soveltamaan yhdennettyjä ennaltaehkäisy- ja lastensuojelujärjestelmiä, joiden tarkoituksena on poistaa väkivaltaa, hyväksikäyttöä, riistoa ja heitteillejättöä ja joihin otetaan mukaan koulut ja terveydenhuoltojärjestelmät, myös julkiset palvelut, nopean reagoinnin edellytysten luomiseksi, turvallisen ympäristön tarjoamiseksi ja lasten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi; korostaa, että kaikilla lapsilla on oikeus siihen, että heitä suojellaan hyväksikäytöltä, väkivallalta ja heitteillejätöltä;

19. korostaa tyttöjen ja naisten koulutuksen ja voimaannuttamisen merkitystä yhtenä sukupuolten epätasa-arvoa ja sosiaalista syrjäytymistä vähentävänä tekijänä; korostaa tässä yhteydessä sellaisten opetusohjelmien merkitystä, joissa käsitellään kriittisesti

---

[9] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/970, annettu 10. toukokuuta 2023, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisen lujittamisesta palkkauksen läpinäkyvyyden ja täytäntöönpanomekanismien avulla (EUVL L 132, 17.5.2023, s. 21).
[10] Eurofound, ”Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the Covid-19 pandemic”, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 24. tammikuuta 2023.
[11] Neuvoston suositus (EU) 2021/1004, annettu 14. kesäkuuta 2021, eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta (EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14).
[12] Komission 24. maaliskuuta 2021 annettu tiedonanto lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta (COM(2021)0142).

stereotypioita ja niiden kielteisiä vaikutuksia tyttöihin ja naisiin mutta myös poikiin ja miehiin, jotta tällaisia stereotypioita voidaan murtaa; suosittaa, että jäsenvaltiot takaisivat kaikille lapsille kaiken ikäisinä pääsyn osallistavaan ja laadukkaaseen koulutukseen, niin viralliseen kuin epäviralliseen koulutukseen; korostaa, että kaikille lapsille suunnattu kattava seksuaalikasvatus on olennainen toimenpide eriarvoisuuden poistamisessa ja pyrittäessä kohti väkivallatonta yhteiskuntaa, koska se haastaa haitalliset sukupuolistereotypiat ja edistää monimuotoisuutta, ruumiillista itsemääräämisoikeutta sekä fyysistä ja henkistä koskemattomuutta;

20. tunnustaa koulujen elintärkeän roolin päivittäisen ravitsevan aterian (joka on monissa tapauksissa ainoa ateria) tarjoajina ja koulun ulkopuolelle ulottuvan ravitsemuskasvatuksen edistäjinä; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan vähintään yhden laadukkaan ja ilmaisen aterian kaikilla oppivelvollisuuden tasoilla;

21. pitää välttämättömänä, että jäsenvaltiot kehittävät politiikkoja, joilla puututaan lapsityön yleisyyteen EU:ssa; korostaa tässä yhteydessä Kansainvälisen työjärjestön suosituksia, joissa korostetaan tarvetta laajentaa lasten ja heidän perheidensä sosiaalista suojelua lapsityövoimaa ylläpitävän köyhyyden ja epävarmuuden lieventämiseksi ja joilla varmistetaan, että jokaisen lapsen syntymä rekisteröidään siten, että lapsilla on laillinen henkilöllisyys ja he voivat nauttia oikeuksistaan syntymästään alkaen, edistetään ihmisarvoista työtä, joka tarjoaa oikeudenmukaista palkkaa, keskittyen erityisesti epävirallisen talouden työntekijöihin, edistetään asianmukaisia maaseudun elinoloja muun muassa tukemalla talouden monipuolistamista, investoimalla infrastruktuuriin ja palveluihin sekä laajentamalla viljelykasvien suojelua ja suunnittelua erityisesti perheviljelmillä, jotka osittain edelleen edellyttävät koko kotitalouden osallistumista maatalousprosesseihin, varmistetaan, että on olemassa lapsia suojelevaa lainsäädäntöä, jota tuetaan sen soveltamisessa tarvittavilla valtion välineillä, ja käsitellään sukupuoleen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä, jotka lisäävät palkattomaan kotitaloustyöhön liittyvää lapsityövoiman riskiä erityisesti tyttöjen osalta;

22. toteaa, että monenlaisista taustoista tulevat lapset, kuten maahanmuuttajataustaiset lapset, pakolaislapset, turvapaikanhakijana olevat lapset sekä paperittomat ja ilman huoltajaa olevat lapset, kärsivät eniten köyhyydestä; panee merkille, että myös yksinhuoltajaperheissä tai vähäosaisissa suurperheissä asuvat lapset, vammaiset lapset ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvat lapset ovat köyhyysriskissä[13]; korostaa, että köyhimpien ja haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten terveydenhuollon ja koulutuksen saatavuudessa on eroja; korostaa, että romanilapsilla ja arviolta 11 miljoonalla vammaisella lapsella on eniten vaikeuksia päästä laadukkaaseen koulutukseen; toteaa, että Euroopan romanilapset keskeyttävät muita todennäköisemmin koulunkäynnin perus- tai keskiasteella ja jäävät ilman perustaitoja, kun taas vammaiset lapset jäävät kokonaan koulun ja laadukkaan oppimisen ulkopuolelle[14]; korostaa, että maailmanlaajuisen naisten terveysindeksin mukaan noin 44:ää prosenttia kaikista naisista EU:ssa ei ole testattu naisten neljän kriittisimmän sairauden varalta viimeisten 12 kuukauden aikana; toteaa, että sukupuolten epätasa-arvo estää naisia ja tyttöjä saamasta terveystietoja ja kriittisiä palveluja; korostaa, että on tärkeää vähentää naisiin

[13] Pelastakaa lapset -järjestö, ”Over 200,000 more children are at risk of poverty in the European Union: Save the Children report”, 7. maaliskuuta 2023.
[14] Unicefin Euroopan ja Keski-Aasian aluetoimisto, ”Situation of Children in Europe and Central Asia”, tammikuu 2023.

vaikuttavia terveydenhuollon eroja; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita asettamaan lasten oikeudet etusijalle kansallisissa romanistrategioissaan ja varmistamaan, että romanilapsilla on yhtäläiset mahdollisuudet saada keskeisiä palveluja erityisesti varhaiskasvatuksen, perus- ja keskiasteen koulutuksen, terveydenhuollon, ravitsemuksen ja ihmisarvoisen asumisen osalta; toteaa, että syrjinnän moninaisia muotoja kokevien tyttöjen kohdalla oikeuksien toteutumisen ja köyhyyden poistamisen esteet ovat vielä monimutkaisempia; panee merkille, että tästä syystä on todennäköistä, että nämä tytöt jätetään huomiotta suunnitelmissa, joilla pyritään vastaamaan haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien tarpeisiin; korostaa, että on tärkeää investoida sekä yksityiseen että julkiseen koulutukseen, jolla varmistetaan kohdennetut opetusmenetelmät ja yksilöllinen lähestymistapa heikossa asemassa oleviin yhteiskuntaryhmiin, kuten syrjäytyneisiin perheisiin ja yhteisöihin, kuuluville lapsille; korostaa, että tähän lähestymistapaan olisi sisällyttävä yhteistyö opettajien, sosiaali- ja koulutusalojen asiantuntijoiden, perheiden ja yhteisöjen välillä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita valtavirtaistamaan lasten oikeudet Euroopan vammaisstrategiassa 2020–2030 ja tukemaan perheitä sekä investoimaan lasten ja heidän perheidensä vaikutusmahdollisuuksiin ja oikeuteen elää itsenäistä elämää;

23. muistuttaa, että yhdeksällä miljoonalla eurooppalaisella 10–19-vuotiaalla nuorella on jokin mielenterveyshäiriö ja että yli puolessa kaikista tapauksista on kyse ahdistuksesta tai masennuksesta; korostaa, että naisten ja hlbtqia+-yhteisön jäsenten henkinen kärsimys korostuu syrjinnän ja marginalisoitumisen vuoksi[15]; korostaa myös, että mielenterveyshäiriöt ovat yleisiä ilman huoltajaa olevilla maahanmuuttajalapsilla ja -nuorilla, sillä näiden lasten olosuhteet vaikuttavat merkittävästi mielenterveyteen; huomauttaa, että covid-19-pandemian aikaiset rajoitukset vähensivät vakavasti lasten mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäyntiin ja vuorovaikutukseen, mikä aiheutti laajamittaisia häiriöitä ja erityisesti nuorten tyttöjen masennusoireiden lisääntymistä[16]; toteaa, että koulut helpottavat mielenterveys- ja psykososiaalisen tuen saantia; muistuttaa, että Unicef on korostanut hyväksi todettuja strategioita, kuten ohjelmia, joilla lisätään tietoisuutta ja vahvistetaan nuorten henkisiä selviytymiskeinoja, koulutukseen sisällytettyjä mielenterveysneuvontapalveluja, opettajille ja henkilöstölle suunnattua koulutusta opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi sekä sellaisten turvallisten tilojen luomista, joissa lapset voivat keskustella ja jakaa huoliaan[17]; korostaa, että jäsenvaltioiden on myönnettävä riittävästi varoja mielenterveysongelmien ja psykososiaalisten ongelmien hoitoon ja parannettava alueellista infrastruktuuria ESR+:n ja Euroopan aluekehitysrahaston kautta, mukaan lukien heikommassa asemassa oleville ryhmille suunnatut kohdennetut ohjelmat;

24. huomauttaa, että naisten väliset terveyserot liittyvät vahvasti sosioekonomiseen asemaan ja maantieteelliseen alueeseen ja että on ratkaisevan tärkeää ottaa huomioon sosiaaliset ja taloudelliset tekijät, jotka vaikuttavat naisten elämään ja terveyteen eri elämänvaiheissa; huomauttaa, että kaikissa jäsenvaltioissa ja myös erityisesti maaseutualueilla on pulaa laadukkaista, saavutettavista, saatavilla olevista ja kohtuuhintaisista hoivapalveluista; toteaa, että erilaisten oikeudellisten, taloudellisten, käytännöllisten, sosiaalisten ja kulttuuristen esteiden ja rajoitusten vuoksi seksuaali- ja

[15] Unicef, ”The Mental Health Burden Affecting Europe’s Children”, 4. lokakuuta 2021.
[16] Pelastakaa lapset -järjestö, ”Guaranteeing Children’s Future: How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do”, maaliskuu 2023.
[17] Unicef, ”The Mental Health Burden Affecting Europe’s Children”, 4. lokakuuta 2021.

lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, mukaan lukien turvallinen ja laillinen abortti, saatavuus vaihtelee suuresti sekä EU:n jäsenvaltioiden sisällä että niiden välillä; muistuttaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet ovat sukupuolten tasa-arvon edellytys;

25. muistuttaa, että lukuisia hyökkäyssotaa pakenevia naispuolisia ukrainalaispakolaisia asuu eri EU-maissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa Euroopassa ja heillä on erityisiä päivähoitotarpeita, joihin on puututtava, jotta voidaan helpottaa heidän pääsyään työmarkkinoille mutta myös helpottaa heidän lastensa kielen oppimista ja sopeutumista yhteiskuntaan; korostaa, että Ukrainan sota heikensi terveydenhuollon saatavuutta, seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut mukaan lukien, ja johti kriittiseen tilanteeseen kotiseudultaan siirtymään joutuneiden seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvien tarpeiden täyttämisessä;

26. kehottaa jäsenvaltioita vastaamaan naispuolisten ukrainalaispakolaisten kohtaamiin haasteisiin, kuten kielimuuriin, sosiaalisen eristyneisyyden lisääntyneeseen todennäköisyyteen ja rajallisiin sosiaalisiin verkostoihin; panee merkille, että ukrainalaispakolaiset voivat olla kasvavassa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa; toteaa, että hoivavelvoitteet ovat merkittävämpi työllistymisen este ukrainalaisnaisille (33 prosenttia) kuin ukrainalaismiehille (9 prosenttia); kehottaa jäsenvaltioita vastaamaan näihin haasteisiin tarjoamalla päivähoitoon kohdennettua tukea, kuten päivähoitotukea tai -avustuksia[18];

27. korostaa, että Pelastakaa lapset -järjestön raportin[19] mukaan aseellisten konfliktien koettelemilla alueilla asuu enemmän lapsia kuin koskaan kahden viime vuosikymmenen aikana (erityisesti Afganistanissa, Jemenissä, Etelä-Sudanissa, Keski-Afrikan tasavallassa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Syyriassa, Irakissa, Malissa, Nigeriassa ja Somaliassa) ja 100 000 imeväistä kuolee vuosittain konfliktien seurauksena; muistuttaa, että 420 miljoonaa lasta asui konfliktialueilla vuonna 2017 (18 prosenttia kaikista maailman lapsista), mikä oli 30 miljoonaa enemmän kuin sitä edeltävänä vuonna;

28. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita puuttumaan rakenteelliseen syrjintään ja mahdollistamaan kaikille rajoittamattoman ja syrjimättömän pääsyn työmarkkinoille, millä tavoin myös parannetaan lasten kehitystä, vahvistetaan sosiaalista osallisuutta ja oikeudenmukaisuutta sekä vähennetään köyhyyttä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita esittämään erityisiä toimenpiteitä, joilla edistetään pakolaisten ja maahanmuuttajien työnsaantia ja turvallisuutta; korostaa tässä yhteydessä palkkauksen läpinäkyvyyttä ja vähimmäispalkkaa koskevia eurooppalaisia direktiivejä[20], jotka ovat lisätoimenpiteitä sukupuolten palkkaeron poistamiseksi; huomauttaa, että oikeudenmukainen palkkaus auttaa torjumaan naisten köyhyyttä kestävällä tavalla; korostaa, että EU:n rahoitus mahdollistaa kansallisen tason tuen ja investoinnit lapsiköyhyyden torjumiseksi ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi;

---

[18] Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, ”What is the integration challenges of Ukraine refugees women?”, 30. toukokuuta 2023.
[19] Pelastakaa lapset -järjestö, ”Stop the War on Children: Protecting children in 21st century conflict”, 2019.
[20] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2041, annettu 19. lokakuuta 2022, riittävistä vähimmäispalkoista Euroopan unionissa (EUVL L 275, 25.10.2022, s. 33).

29. kehottaa komissiota esittämään toimenpiteitä ja suosituksia, joilla edistetään siirtymistä sellaiseen talouteen, jossa hoivakysymykset asetetaan EU:n ja kansallisten politiikkojen keskiöön ja jossa laadukkaat hoivapalvelut, kuten hoivakoulutus, ovat oikea-aikaisesti ja tasapuolisesti saatavilla, samalla kun hyödynnetään tehokkaasti käytettävissä olevia EU:n välineitä ja osoitetaan riittävästi varoja tälle alalle; toistaa, että ESR+:n lisäksi voidaan käyttää muita EU:n rahoituslähteitä suoraan tai välillisesti sellaisten ohjelmien rahoittamiseen, jotka vaikuttavat lasten ja heidän perheidensä elämään, kuten Euroopan aluekehitysrahasto ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto;

30. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita perustamaan järjestelmän, jolla seurataan imetystä EU:n tasolla, jotta ymmärretään todellisuutta ja autetaan laatimaan imetystä edistävää politiikkaa WHO:n suositusten mukaisesti;

31. kehottaa huomioimaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen ja sukupuolitietoisen budjetoinnin periaatteet kaikilla toimintapolitiikan aloilla, myös suunniteltaessa toimenpiteitä, joilla vastataan naisiin ja tyttöihin vaikuttaviin erityisiin kriiseihin; korostaa näin ollen tarvetta kerätä eriteltyjä tietoja ja kehittää sukupuolten tasa-arvoon liittyvää asiantuntemusta ja sukupuolivaikutusten arviointeja, jotta voidaan varmistaa, että sukupuolinäkökulma otetaan täysimääräisesti huomioon, ja jotta voidaan paremmin ymmärtää ja käsitellä näiden toimintapolitiikkojen erityisiä vaikutuksia naisiin; vaatii sukupuolikohtaisia toimenpiteitä korvamerkitsemällä varoja, joilla puututaan moninkertaisen kriisin kielteisiin vaikutuksiin ja sen naisille aiheuttamiin erityistarpeisiin erityisesti työllisyyden, sukupuolittuneen väkivallan ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien alalla, myös NextGenerationEU-välineen ja vuosien 2021–2027 pitkän aikavälin talousarvioon sisältyvissä ohjelmissa ja välineissä.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	19.9.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 24 –: 2 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Abir Al-Sahlani, Silvia Modig, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Laura Ballarín Cereza

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

24	+
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Eleni Stavrou
Renew	Abir Al-Sahlani, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Christine Anderson

4	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Maria Veronica Rossi
NI	Lívia Járóka
PPE	Arba Kokalari

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää